

Levent Cantek ile Söyleşi: Düşünce Özgürlüğü, Mizah ve Gezi Direnişi

Engin Sarı, Ankara Üniversitesi İLEF, e-posta: sariengin@gmail.com.

Popüler kültür ve mizah üzerine özgün eleştirel incelemeleriyle bilinen Levent Cantek ile mizah ve ifade özgürlüğü, mizah ve muhalefet ilişkisi ve Gezi Direnişinde mizah üzerine konuştuk. Gezi Direnişi eylemlerinin en çarpıcı yanlarından biri, mizahın bir direniş pratiği olarak kullanılması ve politik muhalefet imkânlarını çoğaltmasıydı. Zaman zaman sınıfsal olarak ayrımcı ve cinsiyetçi bir görünüm alsa da, çeşitli politik müdahalelerin restorasyonundan geçerek, başrolde olmayı sürdürdü. Levent Cantek ile bu mizahın karakteri, sahibi ve sonuçları üzerine konuştuk. Umarız ortaya keyifli ve öğretici bir söyleşi çıktı.

Engin Sarı: Türkiye’de düşünce ve ifade özgürlüğünün durumu ile mizah düzeyi ve biçimi arasında bir ilişki görüyor musunuz? Uluslararası bağımsız kuruluşların raporlarına göre onlarca gazeteci, siyasi iktidar kabul etmese de gazetecilik faaliyetleri nedeniyle hapiste bulunuyor. Birçok gazeteci ve siyasetçiye ifadelerinden ötürü açılan davalar var. İfade özgürlüğünü doğrudan sınırlayan ve bu yönde yorumlanan ceza kanunları halen yürürlükte. Düşünce ve ifade özgürlüğü üzerindeki bu sınırlamaların, Türkiye mizahı üzerinde bir etkisi var mı?

Levent Cantek: Mutlaka bir ilişkisi var ama ben mizahı geniş anlamıyla popüler kültür içerisinde değerlendirmekten yanayım. Suç ve ceza ilişkisi, mahkeme kararları, mizahçılara yönelik yaptırımlar, kültürlere göre farklılık gösteriyor ama düşünce suçu kapsamında ceza alanlar içinde mizahçıların yeri çok da fazla değil. Bunun da temel nedeni, mizahın eğlence sektörünün bir parçası olması, satmak ya da reyting almak durumunda kalmasıyla ilgili. Aslına bakarsanız ifade özgürlüğü tartışmalarında genellikle gazete karikatüristleri hatırlanıyor ve gazetecilik bağlamında değerlendiriliyorlar. Mizah(çı) dediğimiz mecra ve aura ise gazetecilikle sınırlanamayacak kadar geniş ve karmaşık. Toplumsal muhalefet hareketlerinin tarihini incelersek ironi ve mizahın hemen her zaman, aktörlerin tutumlarına göre azalıp çoğalarak kullanıldığını biliyoruz. Bizde mizaha hoşgörü gösterilmesi gerektiğine inanılıyor ve yargı yolunun yanlış olduğu iddia ediliyor. Açılan davalar bu bakımdan da ayıplanıyor. Bu bana romantik geliyor, pek çok yazar kitapları ya da görüşleri yüzünden suçlanıyor ve ceza alırken mizahçıların bundan azade olması neden isteniyor pek anlamıyorum. Siyasi bir tartışmada tarafsanız, bir şeyleri de göze almışsınız demektir. Hem yaralayacaksınız hem de ben aslında pansuman yapıyorum diyeceksin, bu bana garip geliyor.

Mizahçının her şeyi söyleme hakkı yok doğal olarak, ayrıca her zaman ibret ve pansuman tonunda üretilmiyor işler, ayrımcılık ve şovenizm içeren bir dille de üretiliyor. Popüler kültür vurgusunu o sebeple yaptım. Siz eğer piyasada varolmak istiyorsanız, dâhil olduğunuz kamusal alanın hâkim değerlerine atıfta bulunmadan, onları sahiplenmeden, ortak düşmanları belirginleştirmeden popüler olamayacağınızı bilmeniz gerekir. Nedir bizim kamusal alanımızın başat motifleri? Kabaca milliyetçilik ve sekülerizm diyelim. Önemli ve çoksatar mizah dergilerimize bakılırsa, örneğin Akbaba ve Gırgır'ı inceleyin. Açık ara milliyetçi ve din karşıtı bir duruşları olduğunu fark edersiniz. Bazen sağcı görünürler ama modernisttirler. Bazen solcu görünürler, asla evrenselci bir sol değildirler, yerlidirler. Zaten bunu yapmazlarsa, bu hâkim değerlerle uzlaşmazlarsa popüler olamaz, satamaz ve kapanırlar. Çok açık bir formül bu.

E. S.: Türkiye mizahın ana mecrasının, mizah dergileri olduğunu söylemek yanlış olmaz sanırım. Popüler mizah dergilerini, fikir üretimi veya politik sözün üretimi, dolaşımı açısından değerlendirmenizi istesek, neler söylersiniz?

L. C.: Bence ana mecra televizyon, en çok satan mizah dergilerimiz 50-60 bin satıyor. Böyle bir rakamın etkisini abartmamak lâzım. Öte yandan yaratıcı bir mecra olduklarını, oradaki esprilerin daha basitleşerek ve ehlileşerek televizyona sirayet ettiğini söylememiz de lâzım. Mizah dergileri aktüel siyasetle, partilerle ve siyasi liderlerle sınırlı olarak ilgilenirler. İçerdeki bir iki sayfa ve kapakla sınırlı bir ilgidir bu. Siyaset merkezli değildir ama gündelik hayatın her türlü baskıcı, otoriter eğilimine karşı eleştirelilik taşırlar. Metropollerde yaşayan ya da orada büyümüş, orta sınıftan okuryazar nitelikler taşıyan, daha çok İstanbullu olan bir okurları var, anlaşıldığı kadarıyla 14-22 arası bir yaş ortalamasına hitap ediyorlar.

Mizah için şunu söylemek mümkün: mizah, yaşadığı yere benziyor, aksi olursa marjinal kalıyor ve yaygınlaşmıyor. Yaşadığı yere benzemek önemli ama mizah aynı zamanda mekânsızlıktır, sürekli dolaşımdadır. Bizim mizahımız da global mizahtan (İngilizce-Amerika-Hollywood) nasipleniyor, kendine benzetiyor ama etkilenmiyor demek mümkün değil. Mizah dergilerinin, dizi senaristlerinin filmlerden, sitkomlardan faydalandığı fark edilebiliyor.

Mizah dergilerini tanımlamak için televizyona ihtiyacımız var. Eskiden, örneğin Gırgır zamanında televizyon eleştirisi-esprisi yapıldı. Televizyon herkesin eğlencesiydi ve onun parodisi ilgi çekiyordu. Günümüzün dergilerinde televizyonu bulamazsınız, hatta özellikle televizyonun anlatamadıklarını anlatıyorlar demeliyiz. Mizah, sadece bu diyemem ama kabaca argo ve cinsellikten beslenir. Bir yayın mecrası ne kadar genele-geniş kitleye hitap ediyorsa o derece basitleşir ve norm dışına çıkamaz olur. Televizyon

mizahında argo ve cinsellik pek mümkün değildir, etrafında dolanırsınız, mizah dergilerindeki kadar açıkça söyleyemezsiniz. Gırgır çok satıyordu, bu kadar argo ve cinsellik kullansaydı satamazdı. Ama buna rağmen, Gırgır da Akbaba'ya göre küfürbazdı, cinselliğe düşküdü. Dergiler, zamanın ruhunu taşırlar, değişimlerini halef ve selefleriyle bir arada düşünmeliyiz. Şimdiki dergiler de Gırgır'a göre çok daha başkalar...Başka bir dönem yaşıyoruz çünkü. Mizah dergileri yayın siyasetlerini büyük -ve görsel- medyaya göre -ona karşı ve alternatif biçimde kurmak zorundalar. Dergileri kendi sermayeleriyle çıkarıyorlar, büyük medya gruplarına bağlı değiller.

Dergilerden söz ederken interneti, twitter gibi sosyal ağları da hatırdta tutmamız gerekiyor artık. Hızlı, tepkisel, çabuk dolaşıma giren bir kullanıcı ağı var. Mizahçıların kullandığı ironik dili ve espri biçimlerini yineliyor, geliştiriyor ve başkalaştırıyorlar. TV karşıtlar ama ondan haberdarlar. Şöyle söylemek lazım: siyasi ve kültürel mevzilerini televizyon husumetine dayandırıyorlar. Buna rağmen televizyonu önemsiyorlar. Tv ile ilişkileri bakımından mizah dergilerine benziyorlar, ironik bir kayıtsızlıkla televizyonla ilgileniyorlar.

E. S.: Esra Arsan'ın gazeteciler üzerine yaptığı bir araştırmada (Cogito Dergisi, Sayı 67) gazetecilerin habercilik faaliyetleri esnasında ciddi oranda otosansür yaptıklarını gösteriyor. Başbakanın köşe yazarlarını hedef alan sözlerine bakılırsa, siyasi iktidarın da bu yönde ciddi baskıları olduğu anlaşılıyor. Buna karşılık, hükümete yakın bir köşe yazarı, geçtiğimiz yıllardaki bir yazısında, şöyle bir soru sormuştu: "sansür varsa mizah niye satmıyor?". Sorusunu da şöyle cevaplıyordu: "Bir siyasi düzende kaliteli mizah üretilmiyorsa orada baskı yoktur". Türkiye'de mizah satmıyor mu gerçekten ve mizah kalitesiz mi? Tabii mizahın kalitesinin nasıl ölçülebileceği de başka bir soru.

L. C.: Bir mantık kurmuş ama bu mantık "mizah baskı dönemlerinde yükselir-satar" klişesine dayanıyor. Bu doğru değil, ispat edilebilir bir tarafı da yok. Romantik bir iddia bu. Sansür yok demek için malzeme edilmiş, çok düşünülerek yazıldığını sanmıyorum. Dergilerin popüler kültür ürünü oldukları unutuluyor, onlara siyasi aktör kimliği atfediliyor. Oysa siyasetle ilişkilerini belirginleştirdiklerinde, rejime karşı -mesela Sosyalist, mesela Kürt mesela İslamcı- olduklarında, siyasal romantizme eklenip mizahtan uzaklaştıklarında tiraj kaybederler. Mizah dergileri anti-entelektüelittir, onlardan entelektüel bir yoğunlaşma beklemek yanlış. Tabii ki istisnaları var, bazen dergiler muhaliflikleri nedeniyle başarı kazanırlar ama bu geçicidir. Dönem bitiminde ya kapanırlar ya da öncesinde neyseler o satış düzeyine geri dönerler. İstisnalığı belirleyen dergiler-kişiler kadar dönemlerdir.

Mizah dergilerinde oto sansür yok mu? Elbette var. Şöyle söyleyeyim: Üreticiler, eskiden büyük medya grupları içinde dergiler çıkartırken ya da o dergilerde çalışırken bence çok daha cesurdular. O gruplardan güç alıyorlardı, onları savunan avukatları vardı. Oysa şimdi tek başlarındalar. Ceza alırsa batırlar, çıkamaz kapanırlar. Bu yüzden yazıp çizdiklerine eskisinden çok daha fazla dikkat ediyorlar.

E. S.: Gezi Direnişi, bir çok şey açısından milat niteliğinde. Bunlardan birinin de mizaha bakış olduğunu söyleyebilir miyiz? Türkiye’de Gezi Direnişi öncesi mizahın durumu ve algılanışı ile Gezi Direnişi sonrası ne tür değişiklikler oldu sizce?

L. C.: Gezi’de ne oldu? Büyük siyasi eylemlerde ajitatif biçimde kullanılan, meseleleri sloganlaştıran söylem ve pankartlara alternatif olan daha minör, daha iddiasız ve kendini de azımsayan ironik bir dille tanışıldı. Bu mizahın birkaç kaynağı vardı, ilki Başbakan’a verilen cevapları, ikincisi polis şiddetini görünür kılan, gırgıra alan sloganları. Üçüncüsü, büyük siyaset ve mevcut partilerden kendini ayırıştırma çabasına yönelikti. Bu, ayaklanmayı genişleten ve kimliklendiren bir yön oldu. Türk bayrağının meydanda başrolde olması biraz da bununla ilgiliydi. Dikkat ederseniz bütün occupy eylemlerinde yerel-millî bayrakları ziyadesiyle görüyoruz. Enternasyonelci yönseme değil bu, polisi şaşırtan millîci bir taktik bile denebilir. Dördüncüsü, popüler kültüre olan hâkimiyetti. Star Wars, Game of the Thrones gibi global dünyanın popüler anlatılarına yönelik sloganlarla karşılaştık. Guy Fawkes maskeli eylemcileri her eylemde görüyoruz. Kabaca ayırştırmaya çalıştım ama iç içe geçmişliği göz ardı etmeyelim. Örneğin polis şiddeti, her yerde futbol takımlarının taraftarlarını meydana taşıdı. Türkiye’de de Beşiktaş’ın coşkulu taraftar grubu Çarşı çok konuşuldu, polisle sürekli karşı karşıya kaldıkları için eylemlerde deneyimliydim, büyük sempati topladılar, medya ilgisi yarattılar. Unutmayalım: futbol takımlarının taraftarları, popüler kültürün üreticisi ve taşıyıcılarıdır.

Popüler kültür mizahı, yaygınlaşabilmek için apolitik ve bazen anti-politik durur, bazen hakikaten öyledir, siyaseten tanımlandığı an, o masum duran maskesinin arkasına kaçıp gizlenebilir. Kendisinden pedagoji beklendiğinde eğlence olduğunu, eğlence sayıldığında millîci olduğunu iddia edebilir, bukalemunvaridir. Türkiye’deki olaylarda da mizah, bazen pedagojik bazen partizan olmaya zorlandı, sarkastik dili nedeniyle azımsandı. Ama gördük ki eylemi başkalaştıran, kalabalıklaştıran, yumuşatan ve olgunlaştıran alelaceyip bir güce sahipmiş. Şunu da anladık, bu mizahın üreticileri olan gençler eğitilmiş ve zekiler, bu siyaset, bu kültür, bu tartışma biçimi, bu medya, bu televizyon

yetmiyor onlara. Alay ederek, büyülenerek, küçümseyerek, oflayıp puflyarak, kadüklüğe katlanamayarak bakıyorlar çevrelerine. Ergen öfkesi ve isyanı diyerek geçiştirilebilecek bir şey değil yani, global ölçekli bir genç muhalefetle karşı karşıyayız.

Uzun vadede ne olur bilemiyorum ama mizah neşe taşıyor, hasmanelikse neşe kaldırmaz. Gerginlik yükseldikçe mizaha başvurulmayacağını biliyorum. Bizim politik geleneğimiz atışma ve tahkire dayalı çünkü. Diğer yandan seçimlerde bir rahatlama olmazsa, sosyal medyada giderek yükselen bir gerginlikle alaycı zekâ gösterilerinin süreceği tahmin edilebilir. Gezi olaylarında mizaha başvuranlar değil, kullanılan dili ve esprileri politik olarak sahiplenilenler iktidara şunu demek istediler: “siz şiddet dolusunuz biz değiliz”. İktidar da o mizahi protestoları değil de şiddete başvuranları teşhir etmeye çalıştı. Mizahı kullananlar daha sarkastiktiler, kendilerini nitelemek isteyen taraflara pek yanaşmak istemediler. Mizahın Gezi olaylarıyla birlikte itibar kazandığını sanmıyorum, siyaseti dönüştürebileceğine de inanmıyorum. Büyük siyasetin aktörleri, dili ve işleyişi farklı. Siyasetin perhizci bir disiplini var, uzlaşmayı içeriyor. Oysa ayaklanmanın dili direnişe dayanıyordu, neşeli ve karnavaleskti. Direniş hikâyeleri, uzlaşma hikâyelerinden her zaman daha etkileyici ve romantiktir. Yani o mizah, büyük siyasetin parçası olamaz. Olsa olsa bir ara konusu olur, sonrasında aslına döner.

E. S.: Gezi Direnişi ile ilgili bir yazınızda, geleneksel sol muhalefeti, ölü sevice ve pedagojik bulduğunuzu yazıyorsunuz. Bunun alternatifi mizahla muhalefet olabilir mi? Sizce bu mizahın niteliği ve sonuçları neler olabilir ya da olmalı?

L. C.: Neler olmalı gibi bir reçetem yok ama hayata, yaşanan zamana yakın olan bir muhalefetin daha doğru olduğuna inanıyorum. Herkesin paylaşabileceği insani ve bugüne dokunan bir ses olmalı gibi geliyor. Tabii şunu da biliyorum, mizah örgütlü bir düşüncenin temel motifi olamaz, alternatif olmasına izin de verilmez. Geçtiğimiz yıldaki galiba, polis barikatının önünde öğrenciler birdirbir oynamıştı. Diğer sol muhalif gruplar bunu cıvıklık olarak görmüşler, çok eleştirmişlerdi, şaşırmamıştım. Gezi, çok genç bir kuşağı politikleştirdi, onların etkilerini uzun vadede göreceğiz. Bu kuşakla ilgili sayısız yorum yapıldı, sol muhalefetin takıntılarıyla hayata bakmıyorlar, bilmiyorlar ve kazandıkları özgüvenle beraber ilgilenmiyorlar da. Onlar ne yapacak göreceğiz.

E. S.: Peki Gezi İsyanı, genç bir kuşağı politikleştirirken, hali hazırda politik olanları da gençleştirebilir mi? Yani geleneksel politika yapma ve muhalefet biçimlerinde, mizahın başrolde olduğu bu yeni politik dil ve genç kuşak, bir dönüşüm, değişiklik yaratabilir mi sizce?

L. C.: Siyasi çalkantılardan geriye hep bir tortu kalır, bu eğer sadece AKP karşıtlığıysa benzemezlerin birlikteliğidir, heterojen bir topluluk olduklarını gösterir. Onları bir arada tutan AKP eylemleridir. Uzunluk ve nitelik bakımından Gezi eylemlerinin eşi benzeri olmadığı için daha önce olmayan bir yakınlaşma oldu tabii. Ben insanların konuşurlarsa-birbirlerini dinlerlerse anlaşabileceklerine inanırım. Gezi’de yan yana eylem yapan pek çok insan birbirlerine o denli sert bakamayacaklar, çünkü tanıyorlar artık. Dink öldüğünde pek çok Müslüman yazar samimi olarak çok üzülmüştü. Niye? Onu tanıyorlardı, onunla konuşmuş, hasbıhal etmişlerdi. Oğuz Aral’ın garip bir lafı var, “kimsenin çayını içmeyeceksiniz” diyor. Eleştirdiğiniz insanlarla yakınlaşmayın türü bir uyarı bu. Kim olursa olsun konuşursak yakınlaşıyoruz, insani bir şey bu çünkü. Tabii ki niyet önemli ama insan niye siyaset yapar, aklındaki ve gönlündeki hayat ile yaşanan hayat arasında fark olduğu için. Siyaset yapıyorsan konuşmak ve dinlemek zorundasın. Ben yaşanan sürecin muhalefete iyi geldiğini ve onları daha cesur ve iyimser kıldığını düşünüyorum. Tabii ki tek taraflı bakamayız. AKP’ye oy veren politize olmuş bir genç kuşak da var, onlar da eyleyecekler, konuşacaklar. O karşılaşmalardan da bir şeyler çıkacak. Tahammülsüzlük çıkarsa kötü...Mizah yaşamaz orada...Tahkir ve tezyifi mizah sananlar olabilir, ilgisi yok...

E. S.: Yine yazınıza atfla bir soru sormak istiyorum. Gezi Direnişindeki mizahın ilham verici ama “AB grubu bir kitleye hitap ettiğini” söyleyerek, sınıfsal sınırlarına belki de yanlılığına dikkat çekiyorsunuz. Bana, bu sınıfsallık ya da bir tür toplulukçuluk mizahın doğasında varmış gibi geliyor. Bu mizahın, belirgin popüler ya da yer yer seçkin kültürel göndermeleri var ve bunlara vâkif olmayanların, anlaması, gülünç olanı yakalaması çok zor görünüyor. Bir tür kapalı bir dil. Ama öte yandan, iktidarı dönüştürecek sözün de toplumsallaşması gerekir. Bu çelişkiyi aşabilecek bir mizah yaratılabilir mi, ya da gerekli mi?

L. C.: Gezi sırasında öyle sloganlar vardı ki hakikaten çok zekiceydi, bağlamı bilmeyenlerin anlayabileceği şeyler değildi. Bazıları birlikte yan yana durdukları insanlara yönelikti, “beni kategorize etme” diyen bir tavırdı bu. Bu türden ironiler, uzun ömürlü olamaz; uzun vadede perhizci olan daha kararlı eylemciler öne çıkarlar, söz sahibi olurlar. Gezi olayı neden bir ayaklanmaya dönüştü. Çok basit aslında. Hakikaten üç tane ağaçtan zuhur etti, yahu ne zorunuz var dedi insanlar. Polis şiddeti, orta sınıfı evinden dışarı çıkardı. Bakın burada insanî bir mesele var. Orta sınıf, çocukluğunu dayak yiyerek geçirmiş ebeveynlerden oluşuyor, çocukları dayak yemesin istiyorlar. Öğretmenler dayak atamıyorlar artık. Polis yüklendikçe insanlar sokağa çıktılar. Greyderin, TOMA’nın önünde durdular, cesaret gösterdiler, silahsız insanlara yönelik büyük şiddet vardı, dayanamadı insanlar. Bunları niye anlatıyorum? İnsani ve herkesin paylaşabileceği bir temel bulunması gerekiyor. Yoksa her tartışma içkiye, türbana, kürtaja ‘kitleniyor’,

ekseni ve konuşma biçimini tayin edemez hale geliyoruz. ODTÜ ormanından yol geçirmek istiyorlar, diyorlar ki ihtiyaç var, trafik çok kötü durumda şu bu... Okulda direniş başladı, sonra bir baktık türbanlılara yönelik ayrımcılık yapılmış, onlar bir şey söylüyor, yazıyorlar, çiziyorlar. Bir kargaşa. Halbuki nedir, orada on yıldır bitmeyen bir metro inşaatı var. O bitmiş olsa o trafik olmayacak. Bakın bunu sormuyoruz, niye bitmiyor? Dağı mı deliyorsunuz, dümdüz yol... Bitmiyor da bitmiyor. Halbuki bu bizim hakkımız, hep cevap yetiştiriyoruz gibi geliyor bana. Soru sormamız ve bunu sahiden neşeli, mesafeli, ferah bir dille yapmalıyız. Mizahı yanımızdan eksik etmeyerek tabii. Güler yüzle ve biraz da hınzırca.

E. S.: Söylediklerinizden mizahı politik olarak fazla ciddiye alıyormuşuz düşüncesine kapıldım. Söz, iktidar tarafından baskı altına alındığında, eleştirel düşüncelerin yeşerip yaşayacağı yer mizah olabilir umudu, hem mizahın doğası hem de Türkiye mizahı açısından değerlendirdiğinizde, fazla iyimserlik mi olur?

L. C.: Benim derdim romantize etmeden bakmakla ilgili. Genellikle mizahçılar mesleki itibar arayışıyla bu türden romantizasyonlar yapıyor ve “herkes susarken biz konuştuk”, “kimsenin söyleyemediğini biz söyledik” türü iddialarda bulunuyorlar. Doğru değil bunlar. Doğru da olamaz, çünkü “mainstream” gazetelerde çiziyorsun, popüler olmak zorunda olan dergiler çıkartıyorsun, sanıldığı kadar sert, sivri, öncü bir muhalefet yapamazsın, yapamıyorsun da. Mizah dergilerimizde Kürt meselesine dair yorum ve karikatür bulmak zordur, böyle bir okurları da yok çünkü. Türkiye’de daima sağ partiler hükümet oluyor, onları eleştirmek solculuk demek değil. Onları eleştirince solcu görünebilirsiniz ama bu başka bir birikim ve yönseme gerektiriyor. Mizahın ve mizahçılarımızın böyle bir potansiyeli olmadı, bana olabilir gibi de gelmiyor. Bunu istediklerini de sanmıyorum ayrıca. Bence eleştirel düşünce epeyce zamandır twitterda yaşıyor, çok kaotik, çok şoven, çok küfür ama orada nefes alıyor. Bunu bizzat hükümet sözcüleri ve partizanları dillendiriyor, rahatsızlar, parti gençlik kollarının orada faal olması isteniyor vs. Bu daha da tuhaf aslında, dünyanın her yerinde muhalif eylemler twitterla başlıyor. Herkes tarafından kullanılmayan bir iletişim aracının bu denli etkili olması ilginç. Sosyal medyada ilgi gören televizyon dizileri reyting alamıyor ya biraz ona benzetiyorum bu durumu. Öyle mi değil mi hep birlikte göreceğiz. Seçimlerden ne çıkarsa çıksın yeni bir siyaset oluşacak bence, yeni aktörler çıkacak, o genç muhalefeti hep hesap etmek zorunda kalacaklar.

